

Ma az a riasztó hír terjedt el, hogy az új Nemzeti Színházat, a melynek fölépítésére a régi épületet már csaknem egészen lebontották, egyelőre nem fogják fölépíteni, mert az érdekelt minisztériumok, de főképpen a pénzügyminiszter sokolja az építés költségét. A költségről ugyanis most került nyilvánosságra az a tény, a mit a beavatottak már évek óta tudtak: hogy az új Nemzeti az előirányzott összegnek csaknem kétszeresét fogja fölemészteni. Törv. Emil és Pogány Móric műépítők irodájában az építkezési fordulat ügyében ma egész délelőtt tanácskozás volt, a melyen az új Nemzeti Színház két építőjén kívül részt vett Klebelsberg Kumó gróf államtitkár és Bánffy Miklós gróf kormánybiztos.

Délután öt órakor az építkezés végrehajtó bizottsága tartott ülést a kultuszminisztériumban Jankovich Béla dr. miniszter elnöklésével. Résztvettek a többi közt Klebelsberg Kumó gróf államtitkár, Bánffy Miklós gróf kormánybiztos, Berczik Gyula miniszteri tanácsos, Majovszky Pál dr., Kertész Róbert, Tóth Imre igazgató, Sváb Gyula és a két tervező műépítő: Törv. Emil és Pogány Móric. Az ülésen a színház alternatív terveiről folyt igen részletes és hosszú vita, mely este kilenc óráig tartott.

Tudósítónk az ülés után beszélt Jankovich kultuszminiszterrel, a ki tagadta, hogy a Nemzeti Színház építkezése körül baj van s hogy az építés kérdése holt pontra jutott. Tagadása azonban feltűnően ideges volt. A kultuszminiszter ur, a ki most olyan kedvetlenséget árul el megkímélhetne volna magát is, az országot is ilyen keserű csalódástól, ha előzően pontos információt szerez a kérdés minden részletéről és vonatkozásáról. A miniszter ur tagadó válasza ellenére is kétségtelen, hogy súlyos nehézségek merültek föl és irreális számítások alapján fogtak hozzá a Nemzeti Színház megtervezéséhez. Szomorú jelenség, hogy még az ilyen építkezésnél is, a melyen rajta van az egész nemzet seme, ennyire felületesen és minden előrelátás híján járnak el azok a körök, a melyek magukat illetékeseknek és szakértőknek tartják fontos ügyek intézésére.

Kétségtelenül meg lehet állapítani azt a kellemetlen valóságot, hogy az évek óta tervezett hatalmas középület, a mely nemzeti művészetünk legelsejének nyújtana állandó hajlékot, a kivitel pillanatában közel jutott a megfenekléshez. A felületes információ ma úgy állította a közvélemény elé ezt az ügyet, mintha az építkezés elha-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

492

Nemzeti Színház

Szerző

Cím

Az új Nemzeti Színház

Idő

1914

Személy

Forrás:

Budapesti hírlap

Bp.

1914 1/29.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Helyszám

lasztása abból az egyezségi tárgyalásból eredt volna, a melyről tegnap a főváros középítési bizottságában is szó volt. A régi színházépület telke ugyanis szűk arra a célra, hogy rajta egy mindenféle megfelelő széles utcával határolt modern színházat föl lehessen építeni. Miután azonban az új színház épületének is a régi helyen kell állania, a tervezők mindenike alkalmazkodott az adott helyviszonyokhoz. A pályanyertes tervről tehát téves az a mai hiradás, hogy azt a helykérdés megoldása miatt módosítani kellett volna, s ez vonná maga után a három millió koronára tehető tulkiadást. Utána jártunk a dolognak, s a való helyzetet a következőkben adhatjuk elő.

A mi az új Nemzeti Színház elhelyezésének kérdését illeti, a Magyar Építőművészek Szövetsége még a színház tervezésére kiírt hivatalos pályázat előtt a színház elhelyezésére külön pályázatot hírdetett.

Ezen a pályázaton Lajta Béla műépítész nyerte el az első díjat, a ki a színházépületet csakis a Múzeum-körútra nyíló főbejáratral tartotta helyesnek. Ez az álláspont, mint a pályázat eredménye mutatja, győzött is, de a közoktatási minisztérium illetékes műszaki osztálya a pályázatot mégis úgy irta ki, hogy a főbejárat esetleg a zsufoolt Rákóczi-utra is kerülhetett volna. Lajta Béla terve már tisztázta azt a kérdést, hogyan lehet az épületet utcákkal körülvéve elhelyezni, a kellő szabályozás elvégzése után.

Ha ezt a fölfogást, melyhez csak most csatlakoztak, már annak idején magukévé tették volna illetékes helyen, a telekszabályozás kérdése ma már nem lenne megoldatlan kérdés. Ismételjük azonban, hogy a most fölbukkanó hiteltullépés oka nem ebben van, hanem az adott földadat nagyságában, mellyel az előirányzott összeg sehogyssem állt arányban. Már azon az anketén, a melyet évek előtt az új Nemzeti Színház elhelyezése ügyében

Molnár Viktor akkori államtitkár előkészítve tartották, s az építkezésre mindössze 2—2.5 millió koronát irányoztak elő, hallatszóttak hangok, hogy a megoldás költsége ötödfél millió alul nem kezelhető.

Erről az építkezés előkészítésére kiküldött műszaki ügyosztály akkor hallani sem akart, mire Molnár Viktor kijelentve, hogy az előirányzott összeget úgy is tul kell majd lépni, ezt a kérdést a vitából kikapcsolta. A pályázat előkészítésére kiküldött zsűri sem terjeszkedett ki a hitelsükséglet kérdésére, sőt a pályanyertes terv elfogadása mellett azzal is érveltek, hogy ennek megvalósítása a hitel keretén belül meg fog történni. A dolgot tehát ezen a ponton föltétlenül elhibázták, s meg lehet érteni Teleszky János pénzügyminiszter álláspontját, a ki el akoria halasztani az építkezést, miután a pénzszükséglet valódi nagyságáról eddig nem világosították föl. A dologban sajnálatos, hogy azok, a lebontásával a pénzügyminisztert kényszerhelyzet elé kívánták állítani.

A mi a Pannónia telkének szabályozását illeti, itt is az a benyomásunk, hogy a szabályozás ügyét is rég el kellett volna intézni, s nem mostanára halasztani, a mikor már égetően sürgős. A szabályozásnak tudvalevően az a célja, hogy az új színház és a Pannóniának egyenesre metszett határán új utcát lehessen nyitni a szabályrendeletnek megfelelően. Mai számunkban már irtuk, hogy Glück Frigyes, a Pannónia tulajdonosa, a kinek a szabályozás pedig üzleti kárt is okozhat, igen lojális egyezsége kapható, de csak addig a határig, a melyen tul a szabályozás ártalmára lenne. Ma megkérdeztük Glück Frigyeset, hogy a részéről följánlott nagy összegben fölül hajlandó lenne-e Rákóczi-uti frontjából két méternél többet átengedni a színház telke részére. Glück válaszában kijelentette, hogy eddigi engedékenysége határát túllépni nem hajlandó, mert ha többet is átengedne telkéből, ezzel épületének egész mai szerkezeti harmóniája sérülne, szenvedne.